

Libris.RO

Recomand pentru oameni și cărți

Uite-așa o pierzi

JUNOT DÍAZ

Traducere și note de Daniela Rogobete

Ediția a doua, revizuită și adăugită

BLACK BUTTON BOOKS

11	Soarele, luna, stelele
31	Nilda
43	Alma
47	Otravida, otravez
69	Flaca
77	Principiul Pura
101	Invierno
121	Domnișoara Lora
139	Ghidul infidelului în dragoste
170	Glosar

Nu sunt un om rău. Știu cum sună asta – defensiv, fără scrupule –, dar e adevărat. Sunt ca toți ceilalți: slab, plin de greșeli, dar cumsecade de felul meu. Totuși Magdalena mă contrazice. Ea mă consideră un dominican tipic: un sucio, un nenorocit. Vedeți voi, acum câteva luni, când Magda încă era iubita mea, când nu trebuia să fiu atent la absolut tot, am înșelat-o cu gagica aia cu o clacie umflată de păr, după moda *freestyle* a anilor '80. Nu i-am zis nimic Magdei despre asta. Știți cum e. Un os împuțit ca asta ar trebui îngropat în curtea din spate a vieții tale. Magda a aflat doar pentru că fata noastră i-a scris o nenorocită de scrisoare. Și scrisoarea dădea detaliu. Genul de căcaturi pe care nu le-ai povesti prietenilor tăi nici măcar beat.

Problema este că povestea aia se terminase de luni de zile. Eu și Magda eram într-o perioadă bună. Nu mai eram la fel de distanți cum fuseserăm în iarna în care am înșelat-o. Era glaciară se încheiașe. Venea pe la mine și în loc să ne pierdem timpul cu amicii mei aiuriți – eu fumând, ea plăcându-se de moarte – ne uitam la filme. Mergeam cu mașina în diverse locuri ca să luăm masa. Am prins chiar și o piesă de teatru la Crossroads și i-am făcut fotografii cu niște deștepți de dramaturgi negri, fotografii în care ea zâmbește atât de larg încât ai crede că gura, mare cât un cur, e gata să-i iasă din balamale. Eram din nou un cuplu. Ne vizitam familiile la sfârșit de săptămână. Luam micul dejun prin cafenele, cu mult timp înainte ca lumea să se trezească, scotoceam împreună prin biblioteca de la New Brunswick, cea pe care Carnegie a construit-o cu banii lui murdar. Intraserăm într-un ritm drăguț. Dar apoi, scrisoarea lovește ca o grenadă din Star Trek și detonează totul: trecut, prezent, viitor. Dintr-o dată, ai ei vor să mă omoare. Nu contează că

Respect pentru oameni și cărti
i-am ajutat cu impozitele doi ani la rând sau că le tund peluza.
Taică-său, care altădată mă trata ca pe propriul hijo, mă face dobitoc la telefon, și vocea îi sună de parcă s-ar sugruma cu firul de la telefon. Nu meriți eu vorbesc cu tine în spaniolă, îmi zice. Mă întâlnesc cu una dintre prietenele Magdei la Woodbridge Mall – Claribel, ecuatoriana cu licență în biologie și ochi chinita – și mă tratează ca și cum i-aș fi mâncat cuiva copilul preferat.

Nici măcar nu v-ați dori să auziți cum a fost cu Magda. Ca ciocnirea a cinci trenuri. Mi-a aruncat scrisoarea Casandrei în față – nu m-a nimerit și a aterizat sub un Volvo –, apoi s-a așezat pe trotuar și a început să intre în fibrilații. Vai, Doamne, se tângua. Vai, Dumnezeule.

La faza asta amiciei mei zic că ar fi trebuit să adopt tehnica unei Negări Totale. Care Casandra? Mi-era prea greață până și să-ncerc. M-am așezat lângă ea, am prins-o de mâinile pe care și le agita într-una și i-am turnat un rahat de genul: Trebuie să mă ascultă, Magda. Altfel n-ai să înțelegi.

Hai să vă zic câte ceva despre Magda. Este o Bergenline¹ originală: scundă cu ochii mari și solduri late și cu un păr negru și creț în care ți-ai putea pierde o mână. Taică-său este brutar, maică-sa vinde haine pentru copii din ușă-n ușă. Poate că nu este pendeja nimănui, dar e un suflet iertător. Catolică. Mă târa la biserică în fiecare duminică, la slujba în spaniolă, iar atunci când vreuna dintre rude e bolnavă, în special dintre cei din Cuba, le scrie scrisori unor călugărițe din Pennsylvania și le cere să se roage pentru familia ei. Este tocilara pe care fiecare bibliotecar din oraș o cunoaște, o profesoară ai cărei elevi o iubesc. Întotdeauna îmi decupează rahaturi din ziare, rahaturi dominicane. O văd cam, ce să zic, în fiecare săptămână, și tot îmi mai trimite prostioare siropoase pe mail: Ca să nu mă

¹ Famos bulevard comercial din New Jersey.

Respect pentru oameni și cărti
uiți. Nu v-ați putea imagina pe nimeni mai nepotrivit cu care să ţi-o tragi decât Magda.

Nu vă mai plăcătisesc povestindu-vă ce se întâmplă după ce află. Rugămințile, tărâțul în genunchi, plânsul. Hai să zicem doar că după două săptămâni de toate astea, în care am mers cu mașina până la ea acasă, i-am trimis scrisori și am sunat-o la orice oră din zi și din noapte, ne-am împăcat. Asta nu a însemnat că am mai stat vreodată cu familia ei la masă sau că prietenele ei au sărbătorit evenimentul. Acele cabronas o țineau una și bună, No, jamás, niciodată. La început nici măcar Magda nu a fost prea entuziasmată de împăcare, dar aveam de partea mea amintirea trecutului. Când m-a întrebat De ce nu mă lași în pace? i-am spus adevărul: Pentru că te iubesc, mami. Știu că sună aiurea, dar e adevărat: Magda e sufletul meu. Nu voiam să mă părăsească; nu aveam de gând să încep să-mi cauț o iubită doar pentru că-mi făcusem de cap o singură dată amărâtă.

Să nu credeți că era floare la ureche, pentru că nu era. Magda e încăpățanată: când am început să ieşim împreună, mi-a spus că nu o să se culce cu mine până nu împlinim cel puțin o lună, și fata s-a ținut de cuvânt, indiferent cât de tare am încercat să-i ajung la chiloți. Mai e și sensibilă. Poate fi la fel de ușor rănită pe cât de ușor se umple sugativa de apă. Nu vă imaginați de câte ori m-a întrebat (mai ales după ce ne-o trăgeam): Aveai de gând vreodată să-mi spui? Asta și De ce? erau întrebările ei preferate. Răspunsurile mele preferate erau, Da și A fost o greșeală prostească. Nu m-am gândit.

Chiar mai vorbeam despre Casandra – de obicei pe întuneric, când nu ne puteam vedea. Magda m-a întrebat dacă am iubit-o pe Casandra iar eu i-am spus că nu, n-am iubit-o. Te mai gândești la ea? Nu. Ți-a plăcut s-o fuți? Ca să fiu sincer, iubit-o, a fost jalnic. Chestia asta nu e niciodată prea credibilă, dar trebuie să-o spui oricum, indiferent cât de idiot și neadevărat sună: spune-o.

Respect pentru oameni și cărti

„Și pentru o vreme, după ce ne-am împăcat, totul a mers cât se poate de bine.

Însă doar pentru o scurtă bucată de vreme. Încet, aproape imperceptibil, Magda mea a început să se transforme într-o altă Magda. Una care nu voia să mai rămână la mine peste noapte la fel de des sau să mă scarpine pe spate când o rugam. E uimitor cum observi toate acestea. De exemplu, niciodată nu-mi ceruse să o sun înapoi când era pe fir cu altcineva. Întotdeauna aveam prioritate. Nu și acum. Așa că, bineînțeles, am dat toată vina pe prietenele ei, despre care știam sigur că-i umpleau capul cu tâmpenii despre mine.

Nu era singura care primea sfaturi. Amicii mei mă îndemnau: Las-o dracului de fufă, nu merită osteneala, dar de fiecare dată când încercam, nu-mi ieșea. Țineam la Magda cu adevărat. Am început din nou să mă ocup și mai mult de ea, dar nimic nu părea să meargă. Fiecare film la care mergeam, fiecare plimbare cu mașina seara, fiecare noapte când dormea la mine păreau să confirme ceva negativ despre mine. Mă simteam de parcă aș fi murit lent, dar când am adus vorba despre asta mi-a spus că sunt paranoic.

O lună mai târziu, începe să facă genul de schimbări care i-ar fi dat de bănuț unui negrotei paranoic. Își tăiat părul, își cumpără cosmetice mai bune și haine de fete, ieșe în fiecare vineri seara cu prietenele la dans. De fiecare dată când o întreb dacă putem ieși împreună, nu sunt sigur că treaba mai merge între noi. În cea mai mare parte a timpului adoptă o tactică gen Bartleby,² și zice Nu, aș prefera să nu. O întreb ce dracului crede că-i asta, iar ea spune: Asta încerc să aflu.

² Erou al scriitorului american Herman Melville din nuvela *Bartleby, The Scrivener: A Story of Wall Street* (1853). Asistent al unui avocat de pe Wall Street, Bartleby refuză orice sarcină și se încrăpnă cu cuvintele, „Aș prefera să nu!” În final, lenea și îndărătnicia îl trimit la închisoare.

Respect pentru oameni și cărti

Știu ce face. Mă face conștient de poziția mea precară în viața ei. De parcă eu n-aș ști asta.

Apoi a venit iunie. Cu nori fierbinți și albi împrăștiați pe cer, cu mașini spălate cu furtunul, cu muzică pe-afară. Toată lumea se pregătea de vară, chiar și noi. Plănuiserăm o excursie la Santo Domingo pe la începutul anului, cadou de aniversare, și trebuia să hotărâm dacă mai mergem sau nu. Ideea se prefigurase de ceva vreme, dar mi-am închipuit că era ceva ce avea să se pună-n practică de la sine. Când s-a dovedit că nu, am scos biletele și am întrebat-o: Ce părere ai?

Că e un angajament prea mare.

Ar putea fi mai rău. E o vacanță, pentru numele lui Dumnezeu.

Eu o văd ca pe o presiune.

Nu trebuie să fie o presiune.

Nu știu de ce mă cramponez așa de asta, aducând vorba în fiecare zi, încercând s-o fac să se hotărască. Poate pentru că mă obosea situația în care ne aflam. Voiam să mă mișc, voi am ca ceva să se schimbe. Sau poate că-mi intrase în cap ideea că dacă zicea: Da, mergem, atunci lucrurile aveau să se îndrepte între noi. Dacă zicea: Nu, nu-i de mine, atunci cel puțin aş fi știut că se sfârșise.

Prietenele ei, cele mai jalnice femei de pe pământ, au sfătuit-o să accepte excursia și apoi să nu mai vorbească cu mine niciodată. Ea, bineînțeles, mi-a zis tot rahatul ăsta, pentru că nu se putea abține să nu-mi spună tot ceea ce gândeau. Ce crezi despre sugestia asta? am întrebat-o.

A dat din umeri. E o idee.

Până și amicii mei mă dăscăleau: Negroteiule, pare că arunci o grămadă de parai pe un rahat, dar eu chiar credeam că ne-ar fi prins bine. În adâncul sufletului, locul pe care tovarășii mei nu-l cunosc, sunt un optimist. Mă gândeam: Eu și cu ea pe Insulă. Câte n-ar putea repara o chestie ca asta?

liniștea într-atât încât atunci când spuneam: Bine, gata pauza, să nu se lanseze din nou în tirade.

Poate era doar buna mea dispoziție. Pentru prima dată în săptămâni întregi mă simțeam relaxat, nu mă mai purtam de parcă în orice moment ceva rău urma să se întâmple. Mă deranja faptul că se încăpătâna să le dea raportul prietenelor ei în fiecare seară – ca și când acestea s-ar fi așteptat să o omor sau ceva de genul acesta – dar, la dracu', încă mai credeam că ne mergea mai bine ca oricând.

Eram cazați într-un hotel destul de ieftin aproape de Pucamaima. Eram afară, pe balcon, uitându-mă în zare către Septentrionales și spre orașul cufundat în întuneric din cauza unei pene de current, când am auzit-o plângând. Am crezut că era ceva grav, am luat lanterna și am trecut raza de lumină peste chipul ei umflat de căldură. Ești bine, mami?

A clătinat din cap. Nu vreau să fiu aici.

Ce vrei să spui?

Ce nu-nțelegi? Nu. Vreau. Să. Fiu. Aici.

Asta nu era Magda pe care o știam eu. Magda pe care o știam eu era foarte politicoasă. Bătea la ușă înainte de-a o deschide.

Eram gata să urlu: Care dracului e problema ta? Dar n-am facut-o. Am sfârșit prin a o îmbrățișa și a o răsfăța ca pe un copil și a o întreba ce o deranja. A plâns mult timp și după un moment de tacere a început să vorbească. Luminile se aprinseseră deja pâlpâind. Aparent nu voia să călătorească de colo-colo ca un vagabond. Am crezut că vom sta pe o plajă, a spus.

Mergem și la plajă. Poimâine.

Nu putem să mergem acum?

Ce puteam să fac? Era în desuuri, așteptând să zic ceva. Și ce-mi iese din gură? Iubito, facem cum vrei tu. Am sunat la hotelul din La Romana, i-am întrebat dacă ne puteau primi mai devreme și, în dimineața următoare, ne-am urcat într-un guagua expres către capitală și apoi într-altul înspre La Romana.

Nu i-am zis nimic și nici ea nu mi-a zis nimic. Părea obosită și privea lumea din jurul ei ca și când s-ar fi așteptat ca aceasta să-i vorbească.

Pe la mijlocul zilei a treia din Turul Quisqueya⁴ de Împăcare ne aflam într-un bungalow cu aer condiționat uitându-ne la HBO. Fix în locul în care vreau să mă aflu când sunt în Santo Domingo. Într-o împuștă de stațiune. Magda citea o carte scrisă de un călugăr din ordinul cistercienilor, era în toane mai bune, după părerea mea, iar eu stăteam pe marginea patului, întorcând harta mea inutilă pe toate părțile.

Mă gândeam: Pentru asta merit ceva drăguț. Ceva fizic. Eu și Magda eram foarte relaxați în privința sexului, dar de la despărțire totul o cam luase razna. Înainte de toate, sexul nu mai e regulat, ca înainte. Sunt norocos dacă prind ceva o dată pe săptămână. Trebuie să-i dau ghes, să provoc toată treaba, altminteri n-o mai facem deloc. Iar ea se poartă de parcă nu ar vrea și câteodată chiar nu vrea, și atunci trebuie să-o las baltă, dar alteori vrea, iar eu trebuie să-i ating pizda, ceea ce e felul meu de-a iniția lucrurile, de-a spune: Ce zici, ne-o tragem, mami? Iar ea-și întoarce capul, ceea ce e felul ei de-a spune: Sunt prea mândră să accept în mod deschis dorințele tale animalice, dar dacă continui să-ți bagi degetul în mine, n-o să te opresc.

Azi am început fără nicio problemă, dar apoi, pe la mijlocul trebii, zice: Stai, n-ar trebui să-o facem.

Am vrut să știu de ce.

A închis ochii ca și când i-ar fi fost rușine. Las-o baltă, a zis, mișcându-și șoldurile sub mine. Las-o baltă.

Nici măcar nu vreau să vă zic unde ne aflăm. Suntem în Casa de Campo. Stațiunea Fără Rușine. Unui cretin obișnuit i-ar

⁴ Nume dat insulei care cuprinde Republica Dominicană și Haiti; în cultura Taino poate denumi Tierra Grande sau descendenți dominicanii.

Respect pentru oameni și cărti

plăcea locul acesta. Este stațiunea cea mai mare, cea mai bogată de pe Insulă, ceea ce înseamnă că e o ditamai fortăreață, închisă de jur-împrejur cu ziduri care o despart de restul lumii. Guachimanes și păuni și arbuști ornamentali îndrăzneți pre tutindeni. Se recomandă în State ca o țară în sine, și chiar asta ar putea fi. Are propriul aeroport, 36 de găuri de golf, plaje atât de albe încât le doare când pășești pe ele, și singurii dominicani insulari pe care-i vezi acolo în mod garantat sunt fie dintre cei care se scaldă-n bani, fie dintre cei care-ți schimbă cearșafurile. Hai să zicem că mi abuelo nu a trecut niciodată pe aici și nici al tău. Aici e locul în care de-alde Garcías și Colóns vin să se relaxeze după o lungă lună în care au oprimat masele, unde los tutumpotes pot face schimb de experiență cu colegii din străinătate. Dacă o arzi prea mult pe-aici, riști să ţi se revoce permisul de ghetto, fără să ţi se pună vreo întrebare.

Ne trezim bine mersi și devreme ca să coborâm la bufet, să fim serviți de niște femei vesele în costume de Tușa Jemima⁵. Nu mănânc rahat: fetele astea chiar trebuiau să poarte băsmăluțe pe cap. Magda scrie fără chef câteva vederi pentru familie. Vreau să vorbim despre ziua de ieri, dar când aduc vorba despre asta lasă stiloul jos. Își ridică ochelarii de soare pe nas.

Simt că mă presezi.

Cum te presez? întreb.

Pur și simplu am nevoie de puțin spațiu doar pentru mine, din când în când. De fiecare dată când sunt cu tine am senzația că vrei ceva de la mine.

Timp doar pentru tine, spun. Ce înseamnă asta?

Să zicem că o dată pe zi, tu faci ceva, eu fac altceva.

Cam când? Acum?

⁵ Aunt Jemima, firmă americană de alimente cu o tradiție de mai bine de 100 de ani, specializată în diferite sortimente de clătite.